

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Ba-midbar

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

DN

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9964

ירושלמי יתחון לארעא דישקאל ולא תחי כגשמתא דהי בלא חקיקין טו בגלל דלא יטעון בני עמימא בענא דשעו וליה
 להון רועי : יח ואמר : למשרה דבר לך עת יהושע בר גון גבר דרום נבוארה בן חזקס ון שרין עליו ונסמוך
 ית דקעלוי : יט ותקיס ותיח קדם אלעזר פתגא תקדם כל כגשמה ותפקיד ותיח למיחמיהון : כ ומיחן מעו
 נמרד עליו מן בגלל די נקבלו מניה כל כגשמה דבני ישראל : כא וקדם אלעזר פתגא ישמיש ויהי בד ותכפיניניה
 פתגם נישאל ליה פדן אוריאל קדם : על מימרא דאלעזר פתגא יהון נקפון לסדרין קרבא ועל מימריה יהון עליו
 למידון דגא הוא ובל בני ישראל עמיה וכל כגשמתא : כב ועבר משה היקמא וגוי : כג וסבב ית ידו עליו
 ופקדיה היקמא דפקיד ון ית משה : א ומליל ון עם
 משה למיקר : ב פקוד ית בני ישראל ומימר להון
 ית קרבני לחים סדר פתורי וכלון פתגא ומה דאתון
 כגרבני על גב מדבחה לית רשו לגבר היכול מניה בלא
 אישתא היא דאכלא ותיח ותיח מתקבל קדמי לרית בענא :
 עמי בני ישראל הון והירין למקרבא ותיח מאפקשורת
 לשפתא קרבן קדמי כמניה : ג ומימר להון דין

ירושלמי

פקוד ית בני ישראל ומימר להון ית קרבני לחים סדר
 פתורי מה דאתון כגרבני קדמי על גבי מדבחה בלא
 אישתא היא דאכלא ותיח והוא מתקבל מנכון קדמי לרית
 דבענא עמי בני ישראל הון והירין למקרבא ותיח קדמו
 כגרבני :

סדר קרבניא די מקרבון קדם ון אמריו בני שגרה שלמין קרין לוימא עלתא תדירא : ד ית אימר חד מעביד
 דעפרא למכפרא על חובי ליליא ונת אימר תניין מעביד בני שמשתא למכפרא על חובי ומקא : ה וחד מן
 עשרא בתלת סוון סמוך דתינטיא למנהרזא פתיקא כמשח ותיח מתישא בקעורת הניא : ו עלת תדירא היקמא

דהות

רשי

מכותיו . ואשר יביאם . מכותיו . ד"א ואשר יביאם שלא תעשה לו כדרך שאתה עושה לי שאני מכתין לארץ : (יח) קח לך :
 קחמו בדכרים אשריך מכותי להנהיג בניו של מקום (ד) : לך . את שדוק לך את זה אתה מכיר : אשר רוחבו : כאשר
 שאלת שכל להניח כגדרוחו של כל אחר ואחד : וסמכת את ירך עליו . תן לו תורגמן שידרוש כמייך שלא יאחרו עליו לא היה לו
 להרים ראש כמיקמה : (יט) וצוית אותו . על ישראל דע שטרמכין הם סרכניס הם על מנת שתקבל עליו : (כ) ונתת מהודך
 עליו . זה קירון עור פנים : מהודך . ולא כל הודך ומיניו לערין פניו משה כחמה פני יהושע כלבנה : למען ישמעו כל עיר
 בני ישראל . שיהיו מנהיגין כוכד ויראה כדרך שנהיגין כך : (כא) ולפני אלעזר הכהן יעמד . הרי שאלתך ששאלת שאין הכבוד
 הוא (כ"א) מוטל מכותי חסדך שאף יהושע יהא לריך לאלעזר : ושאל לו . כשיטרך לנחת למלמה : על פיו . של אלעזר :
 וכל העדה . סנהדרין (יומא עג) : (כב) ויקח את יהושע . (ספרי) לקחו בדכרים והודיעו מתן שבר פרנסי ישראל לעו"ה :
 (כג) ויסמוך את ידיו . כעין יפה יותר ויותר ממה שנלטהו שהק"ה אמר לו וסמכת את ירך והוא צטה כסתי ידיו ועשאו ככלי מלא וגדוש
 ומלא חכמתו כעין יפה : כאשר דבר ה' . אף לענין ההוד נתן מהודו עליו : (ב) צו את בני ישראל . מה אמור למעלה ופקוד
 ה"ה להק"ה יעד שאתה מצוני על כני צוה את בני עלי משל לכת מלך שהיתה נפטרת מן העולם והיתה מקדלת לבעלה על כניה וכולי כדאיתא
 בספרי : קרבני . (ספרי) זה הדם : לחמי . אלו אמורין וכן הוא אמור (ויקרא ג) והקטירם הבקן המוסקה להם אשה :
 לאשי . הכתנין לאשי מוכחי . תשמרון . (ספרי) שיהיו כהנים ולויס וישראל עומדין על גבי זבחי זבחי מעמדות (מענית כז) :
 במועד . ככל יום הוא מועד התמידים : (ג) ואמרת להם . אזרה לב"ד : שנים ליום . כפשוטו . ועיקרו כאללמד
 שיהיו כשהטין כצד היום תמיד של שחר כמיערכו של בין הערכים כמורחן של טבעות (יומא סב) : (ד) את הכבש אחר . אז"פ
 כשכר נאמר כפרשת ולתה תנוה וזה אשר תעשה וגו' היא היתה אזרה לימי המלוכה וכאן צוה לדורות : (ה) סלה למנחה . מנחת
 נכסים : (ו) העשויה בהר סיני . כמותן שבעש כמי המלוכה . ד"ה העשויה בהר סיני היקט עולת תמיד לעולת הר סיני
 אותה

באר רהובות דקרוקי רשי

(ד) | מושום דענין לקיחה לא שייכא רק בדכר שאין בו רוח חיים ומטלטל מיד ליד לאסוקי גוף האדם דהוא נושא את עצמו לכן קאמרו
 קחמו בדכרים ורנע לוטר כאשר תפייקמו בדכרי רינו יחשך לך זה כאלו לקחתו ביד ממש ועל דרך זה ויקח יהושע :
 בעבור

מכלל יופי

ג"ה (ב) (את קרבני לחמי) . בא על הבשר לבדו . (ד) (את הכבש אחד) . כידיעה המתוארת
 בתקון

וַתִּסְבּוּ רַב־עֵת הַתֵּיּוֹן לִקְבֹּשׁ הָאֵהָרָה בַּקֹּדֶשׁ
הַסֵּד נִסְךְ שֶׁכֶר לַיהוָה: ח וְאֵת הַקֶּבֶשׁ הַשְּׁנִי
תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֻבִים כַּמִּנְחַת הַבֶּקֶר וְכַנְסֻכּוֹ
תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה: פ

מצוה א"ב

ט וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי-כִבְשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה
תְּמִימִם וְשְׁנֵי עֲשָׂרִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה
בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: י עֹלֹת שַׁבַּת בְּשֶׁמֶן עַל-

מצוה ח"ג

עֹלֹת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: פ יֵאָדָּם וּבְרֵאשֵׁי
חֲדָשִׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֹלָה לַיהוָה פְּרִים בְּנֵי-
בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כִּבְשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה שִׁבְעָה

תְּמִימִם: יב וּשְׁלֹשָׁה עֲשָׂרִים סֹלֶת מִנְחָה
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לֶפֶד הָאֵהָרָה וְשְׁנֵי עֲשָׂרִים סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְאַיִל הָאֵהָרָה: יג וְעֶשְׂרֹן
עֲשָׂרֹן סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְכֶבֶשׂ

הָאֵהָרָה עֹלָה רִיחַ נִיחַח אִשָּׁה לַיהוָה:
יד וְנִסְכֵיהֶם חֲצֵי הַתֵּיּוֹן יִהְיֶה לֶפֶד וּשְׁלִישֵׁת
הַתֵּיּוֹן לְאַיִל וְרַב־עֵת הַתֵּיּוֹן לְכֶבֶשׂ יֵינן וְאֵת
עֹלֹת הַדָּשׁ בַּחֲדָשׁוֹ לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה:

טו וּשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לַחֲטָאת לַיהוָה עַל-
עֹלֹת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: ס טז וּבַחֲדָשׁ
הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֲדָשׁ הַזֶּה

ששי

לַיהוָה: יז וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֲדָשׁ הַזֶּה
חֲגֵל שִׁבְעַת יָמִים מִצֹּת יֵאָכֵל: יח בְּיוֹם
הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל-מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא
תַעֲשֶׂה: יט וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֹלָה לַיהוָה
פְּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד וּשְׁבַעַת

כִּבְשִׁים

פֹּלְחָן לֹא תַעֲבֹדוּן: יט וְתִקְרַבּוּן קֹרְבָנָא עֹלֹתָא קָדְשׁ יֵי תֹרִין בְּנֵי-תֹרֵי תֹרִין וְדָבַר הַזֶּה

וְנִסְכֵיהֶם רַב־עֵת הַתֵּיּוֹן לִקְבֹּשׁ הָאֵהָרָה
בַּקֹּדֶשׁ יִתְנַסֵּךְ נִסְךְ דַּחֲמֵר עִתִּיק קָדְשׁ יֵי:
ח וְיֵת אִמְרָא תִנְיָנָא תַעֲבִיד בֵּין שְׁמֵשׁיָא
כַּמִּנְחַת צִפְרָא וְכַנְסֵיהָ תַעֲבִיד קֹרְבָן

דַּמְתַּקְבֵּל בְּרַעֲנָא קָדְשׁ יֵי: ט וּבְיוֹמָא
דְּשַׁבְּתָא תֹרִין אִמְרִין בְּנֵי-שָׁנָה שְׁלָמִין
וְתֹרִין עֲשָׂרֹנִין סֹלֶתָא דַּמִּנְחָתָא דְּפִילָא

בְּמִשַׁח וְנִסְכֵיהָ: י עֹלֹת שַׁבַּת תַּתַּעֲבִיד
בְּשַׁבְּתָא עַל-עֹלֹת תֹּרִיא וְנִסְכֵיהָ:
יא וּבְרֵשֵׁי יְרַחֲכִיךְ תִּקְרַבּוּן עֹלֹתָא קָדְשׁ

יֵי תֹרִין בְּנֵי-תֹרֵי תֹרִין וְדָבַר הַזֶּה אִמְרִין
בְּנֵי-שָׁנָה שִׁבְעָא שְׁלָמִין: יב וְתִלְתָּא
עֲשָׂרֹנִין סֹלֶתָא מִנְחָתָא דְּפִילָא בְּמִשַׁח

לְתֹרִיא הַזֶּה וְתֹרִין עֲשָׂרֹנִין סֹלֶתָא מִנְחָתָא
דְּפִילָא בְּמִשַׁח לְדָבָרָא הַזֶּה: יג וְעֲשָׂרֹנָא
עֲשָׂרֹנָא סֹלֶתָא מִנְחָתָא דְּפִילָא בְּמִשַׁח

לְאִמְרָא הַזֶּה עֹלֹתָא לְאַחַתְקַבְּלָא בְּרַעֲנָא קֹרְבָנָא
קָדְשׁ יֵי: יד וְנִסְכֵיהוֹן פְּלֻגוֹת תֵּינָא יְדֵי
לְתֹרִיא וְתִלְתוֹת הֵינָא לְדָבָרָא וְרַב־עֵת הֵינָא

לְאִמְרָא חֲמִישָׁא דָּבָר עֹלֹת רִישׁ יְרַח
בְּאַחַתְדָּתוֹתֵיהּ כֵּן לְכָל-רֵישֵׁי-יְרַחֵי שְׁתָּא:
טו וְצִפְרִיבְרָא עֲזִי הַזֶּה לַחֲטָאתָא קָדְשׁ יֵי עַל

עֹלֹתָא תֹּרִיא יִתַּעֲבִיד וְנִסְכֵיהָ: טז וּבִירְחָא
קַדְמָאָה בְּאַרְבַּעַת עֶסְרָא יוֹמָא לִירְחָא פְּסָחָא
קָדְשׁ יֵי: יז וּבַחֲמִשָּׁת עֶסְרָא יוֹמָא לִירְחָא
הַזֶּה חֲנֹא שִׁבְעָא יוֹמִין פְּטִירָא יִתְאַכֵּל:
יח בְּיוֹמָא קַדְמָאָה מְעַרְעַרְעַת קַדְשֵׁי כָּל עֵיבִידָת

ושבעא

בכשים בני שנה תמימז יהיו לרכם : כ ומנתחם סלת בלילה בשמן שרשה עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל תעשו : עשרון

ושבעא אמרין בני שנה שלמין יהון לכון : כ ומנתחון סולתא דפילא במשח תלתא עשרונים לתורא ותריין עשרונים לדכרא תעבדון

יונתן בן עוזיאל

ירושלמי

דחנת מקרבא על טורא דמיני סטול לאתקבלא ברענא קורבנא קדם : ז וניסוכיה בקעה תנא לאימר חד

במאני בית קודש ניסוד חמר עמיק פניתי חמר בר ארבעין יומין למנסבא קדם

ח ונת אימר הנין מעביד בני שמשה ה' כדורונא דצפרא ויהי בגסוכיה מעביד קרבן המתקבל ברענא קדם : ט וכיוצא דשבתא תריין אמרין בני שנה שלמין ותריין עשרונים סמידא למנתחא פתיבא במשח ויהא וניסוכיה : י עולת שבתא התעביד בשבתא ומירטקפא על עולת תדירא וניסוכיה : יא וכרישי ירחכון מתקרבן עלתרא קדם : יב תורין בני תורי דלא צורבין תריין ודבר חד אמרין בני שנה שבעא שלמין : יג ותקראא עשרונים סמידא למנתחא פתיבא במשח ויהא לתורא חד ותריין עשרונים סמידא ומנתחא פתיבא במשח ויהא לדכרא חד : יד ועשרונא עשרונא סמידא למנתחא פתיבא במשח ויהא לאמרא חד עלתא לאתקבלא ברענא קורבנא קדם : יו וניסוכיהון דמתקרב עמהון פלגיה תנא ויהי לתורא ומלתות תנא לדכרא ודבעות תנא לאמראא חמר עיבדי דא עלתא תהו מתקרבא בקל ריש יבת ויבת בנמן אתחלתורת נת כל רישי עתי שמא : טז וצפיר בר עזי חד לתשאתא קדם : יז על חוסכו פתרא על עולת תדירא מעבד וניסוכיה : טז ודכראא דגיסו בארביסרי יומין לערה נכסת פסתא קדם : יח ויבחישרת עשר יומא לירחא תדון חנא שובעא יומין פטיורי יתאביל : יח כיוצא במסיה דתנא מארע קדיש כל עיבית פולתנא לא תעבדון : יט ותקרבון קרבנא ערתא קדם : יי תורין בני תורי תריין ודבר חד ושובעא אמרין בני שנה שלמין יהון לכון : כ ומנתחון סולתא דפילא במשח תלתא עשרונים לתורא ותריין עשרונים לדכרא תעבדון

במשח

רשי

אותה שנת קרבה לפני נתן תורה שכתוב בה (שמות כד) ויסס כאנות מלמד שטעוה כלו : (ז) ונסכו : יין : בקודש הסך . (ספרי) על הנוכחית נסכו : נסך שבר . (ב"ב צ"ז) יין המסר פרע לין מנתו : (ח) ריחניחוח . נחת רוח לפני שאמרת ובעשה רצוני : (י) עולה שבת בשבתו . ולא עולת שבת אחרת הרי שלא הקריב בשבת זו שזוהי חני יקריב שתיים לשבת הפאה ת"ל כשכחו מניד שחם עבר ויזו כשל קרבנו : על עולת התמיד : (ספרי) אלו מוספין לכד אותן מני כשסם של עולת התמיד ומניד שאין קרבין אלא בין שני התמידין וכן ככל המוספין נאמר על עולת התמיד לתלמודה : ושלשה עשרונים . כמשפט נסכי פר סכן הן קטובין כפרת נסכים : (יד) זאת עולת הדרש בחדשו . שחם עבר ויזו כשל קרבנו וזכר חן לו שלומין : (טו) ושעיר עזים וגו' . כל שעירי הנוספין שאין לכפר על טומאת מקדש וקדשו לכל כמו שחפרם (שבויעות ט) כמשפט שבויעות ונסתנה שעיר ר"ת שאלת כל לכה תלמודו ללמוד שחפר על שאין בו יריעה לא כתחלה ולא בסוף שאין מכיר כחטא אלא הקב"ה כלכד ושאר השעירים למדין מוטו (תולין ט) ומדר אכאנה אמר הקב"ה הסיחו כפרה עלי על שמעתי את היום : על עולת התמיד . יעשה כל הקרבנות : ונסכו . חן ונסכו מוסב על השעיר שאין נסכים לחטאת : (יח) כל מלאכת עבודה . אפילו מלאכה הנריכה לכם כגון דבר האכיל המותר כחולו של חוועד אסורה ב"ט : (יט) פרים . כנגד אכרס (שאלת) (בראשית יט) ואל הכקרו אכרס : אלים : כנגד אילו של

מכלל יופי

וחסרון הא הידיעה מן התאר : (ז) (הסך נסך) . ענינם ענין יציקה : (נסך שבר) . פירושו נסך יין המשכר והוא החי כמו שאמרו בספרי ונסכו רביעית ההין חי אחה מנסך ואי

כא עשרון תעשה לכבש האחד
 לשבעת הכבשים : כב ושעיר חטאת אחד
 לכפר עליכם : כג מלבד עלת הכפר אשר
 לעלת התמיד תעשו את־אלה : כד כאלה
 תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה הית'
 ניהח ליהוה על־עולת התמיד תעשה ונסכו :
 כה וביום השביעי מקרא־קדש יהיה לכם
 כל־מלאכת עבודה לא תעשו : ס כו וביום
 הכמורים בהקריבכם מנחה חדשה ליהוה
 בשבעתיכם מקרא־קדש יהיה לכם כל־
 מלאכת עבודה לא תעשו : כז והקרבתם
 עולה לריח־ניחח ליהוה פרים בני־בקר
 שנים איל אחד שבעה כבשים בני־שנה :
 כח ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה
 עשרנים לפד האחד שני עשרנים לאיל
 האחד : כט עשרון עשרון לכבש האחד
 לשבעת הכבשים : ל שעיר עזים אחד
 לכפר עליכם : לא מלבד עלת התמיד
 ומנחתו תעשו תמימם יהיו־לכם ונסביהם :
כט פ א ובחדש השביעי באחד
 לחדש מקרא־קדש יהיה לכם כל־מלאכת
 עבודה לא תעשו וס תרועה יהיה לכם :
 ב וצשיחם עלה לריח־ניחח ליהוה פר בן־
 בקר אחד איל אחד כבשים בני־שנה שבעה
 תמימם : ג ומנחתם סלת בלולה בשמן
 שלשה עשרנים לפד שני עשרנים לאיל :
 ד ועשרון אחד לכבש האחד לשבעת
 הכבשים

תעבדו : כא עשרונא עשרונא תעבדו
 לאמרא חד בן לשבעא אמרין : כב וצפירא
 דחטאתא חד לכפרא עליכון : כג בר
 מעלת צפרא דהיא עלת תדירא תעבדון
 ית אלון : כד כאלין תעבדון ליומא שבעא
 יומין לתים קורבן דמתקבל ברעוא קדם י'
 על עלתא תדירא ותעבדו ונסביה :
 כה וביומא שביעאה מארע קדיש יהו
 לכון כל עיבדת פולחן לא תעבדון :
 כז וביומא דבכורא בקרוביכון מנחתא
 תדא קדם י' בעצרתיכון מערע קדיש יהו
 לכון כל עיבדת פולחן לא תעבדון :
 כח ותקרבון עלתא לאתקבלא ברעוא
 קדם י' תורין בני תורי תרין ודבר חד שבעא
 אמרין בני שנא : כח ומנחתהון סולתא
 דפילא במשה תלתא עסרונין לתורא חד
 תרין עסרונין לדכרא חד : כט עסרונא
 עסרונא לאמרא חד לשבעא אמרין :
 ל צפיר בר עזין חד לכפרא עליכון :
 לא בר מעלת תדירא ומנחתיה תעבדון
 שלמין יהון לכון ונסביהון : א ובחדא
 שביעאה בחד לירחא מערע קדיש יהו לכון
 כל עיבדת פולחן לא תעבדון יום יבא
 יהו לכון : ב ותעבדון עלתא לאתקבלא
 ברעוא קדם י' תור בר תורי חד דבר חד
 אמרין בני שנא שבעא שלמין : ג ומנחתהון
 סולתא דפילא במשה תלתא עסרונין לתורא
 תרין עסרונין לדכרא : ד ועסרונא חד
 לאמרא